

Шлях Моладзі

Ślach Moładzi

ІЛЮСТРАВАНЫ ЧАСАПІС БЕЛАРУСКАЙ МОЛАДЗІ

Сучасныя ідэолёгічныя кірункі сярод моладзі

Ня так яшчэ даўно найбольш цікавым пытаньнем сярод думачае моладзі быў камунізм*). Новы гэты палітычны і грамадзкі кірунак, як ведама, імкнецца скасаваць усе сацыяльныя клясы, зраўняць усіх людзей і зьмяніць сучасны лад шляхам рэвалюцыі. Камунізм адкідае прыватную ўласнасьць, галоўнай жа асновай жыцьця ўважае супольнасьць маемасьці і працы і супольнасьць спажацьця вытвораных супольнай працай прадуктаў. Адначасна камунізм адкідае ўсякую рэлігію і сямейнае жыцьцё ў даўнешнім разуменьні, даючы свабоду мужчыне і жанчыне ня толькі ў зыходжаньні (жаніцьбе), але і ў разыходжаньні (разводах). Вялікую пры тым увагу зварочваюць камуністы на ўзгадаваньне моладзі ў духу матарыялістычным, бяручы апеку над ёй у свае рукі, а адсоўваючы ўплывы сям'і, бацькоў. Тэорэтычна ў камунізьме адкідаецца ўсякі нацыяналізм**), дазваляецца аднак кожнаму народу разьвіваць сваё жыцьцё ў рамках свае нацыянальнае культуры, але толькі паводле формы, а не паводле зместу.

Такі камуністычны сьветагляд шмат каму падабаўся і шмат хто думаў аб яго рэалізацыі, прыглядаючыся да жыцьця ў б. царскай Расейскай імперыі, дзе пасля рэвалюцыі 1917 г. камуністы ўзялі ўладу ў свае рукі, стварылі вялікі Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік і па-

чалі сілай ўводзіць камунізм у жыцьцё. Адразу ўсё йшло тут туга, але на апраўданьне былі словы: „гэта пачаткі“. Тымчасам, „чым далей у лес, тым болей дрэваў“. І на колькі нам ведама, камуністы ў СССР ня толькі ня вырашылі праблемаў эканамічных, клясавых, нацыянальных і культурных так, каб з гэтага былі задаволены жыхары, але стварылі такія цяжкія жыцьцёвыя абставіны, што кожны, хто можа, пратэстуе супроць іх. — Праўда, зьністожылі яны клясу буржуаў, але нарасла новая вышэйшая, упрывільяваная кляса камуністычных камісараў і агулам камуністаў, каторыя, будучы ў меншасьці, ня лічацца з большасьцю некамуністаў (безпартыйных), а як дыктатары, маючы аружную сілу, робяць тое, што хочуць. Калектыўныя гаспадаркі — калгасы, бюракрацыя заводзяць эканамічнае жыцьцё ў тупік; не памагаюць у гэтым і безканечныя зьмены і „чысткі“. Замест рэлігіі сілай уводзіцца бязбожніцтва. Нацыянальнае пытаньне зводзіцца да таго, што ўсё расейскае гэта карань, а іншыя нацыянальнасьці толькі водрасьлі. А знача „все ручьи сольются в русском море“. І ўжо і на Беларусі і на Украіне і ў інш. нерасейскіх савецкіх рэспубліках у школах існуе абавязкавае навучаньне расейскае мовы. Нацыянальна-ж адраджэнскія імкненьні Беларусаў, Украінцаў і інш. прасьледуюцца. Словам, варочаюцца царска-расейскія часы.

Гэткія праявы і весткі аб іх робяць камунізм непапулярным. Затое шырыцца папулярнасьць

фашызму*) розных колераў, якія сваей тактыкай, падыходам, спосабамі вельмі падобныя да камунізму, аднак найбольш яму варажыя.

Фашысты, падобна як і камуністы, заводзяць свае парадкі шляхам дыктатуры і фізычнае сілы. Яны проціў поўнае свабоды чалавека-адзінкі; на першы-ж плян высунуты ў іх кліч: „Усё для гаспадарства і для народу“. Гэта-ж вядзе да тоталізму**), г. зн. да такога палітычнага рэжыму, калі гаспадаром усяго ёсьць гаспадарства — нават асабістае волі, думкі, веры і шчасьця чалавека. Пры тым кожны фашыст свой народ, сваю нацыю ўважае найбольш вартаснай, вялікай і слаўнай; іншыя-ж, асабліва слабейшыя, нацыі стараецца ён здушыць сілай, асыміляваць і падпарадкаваць свайму самалюбству і выгодзе. Для фашыстаў найлепшай меркай вартасьці народаў ёсьць фізычная сіла. Ясна, што такі сьветагляд, такая ідэолёгія разбуджае ў людзей нездаровыя зьвярыныя апэтыты да вечнае барацьбы і вядзе да нявольніцтва.

З матарыялістычнымі кірункамі камунізму і фашызму, якія вядуць жыцьцё ў паганства і аграрнічаюць волю чалавека, змагаецца перадусім хрысьціянства і дэмакрацыя.

Я. Н.

(Далейшы цяг і заканчэньне будзе ў наступным нумары).

*) Сл. „фашызм“ паходзіць ад італьянскага сл. „фасці“, што зн. гурткі, саюзы. З гэтых гурткоў паўстала нацыяналістычная італьянская партыя Мусолініга, якая ў 1922 г. заўладала ў Італіі.

**) Тоталізм выводзіцца ад італьянскага слова „тотус“ — увесь.

*) Слова камунізм выводзіцца ад лацінскага „комуніс“, што значыць супольны.

**) Слова „нацыяналізм“ выводзіцца ад лац. слова „націо“ — народ.

Дзяржаўнае
Выдавецтва БССР
Імя У. І. Леніна

ВЯЛІКІ ЮБІЛЕЙ

(950-лецьце хрысьціянства сярод усходніх славян).

Хрысьціянская эра сярод усходніх славян пачынаецца ад 988 году, калі кіеўскі князь Уладзімір Вялікі сам прыняў хрысьціянства і паклікаў прапаведнікаў навучаць эвангелічнай Праўды ды хрысьціць падуладны яму народ. З Кіеўскага княства хрысьціянства абняло ўсіх усходніх славян: Украінцаў, Беларусаў і Вялікарусаў.

Значыць у 1938 годзе мінае 950 гадоў, як усходнія славяне пазналі сьвятло Хрыстовае навукі. Дзеля гэтага сёлета адбудуцца ва ўсім нашым Краі, а таксама і на Украіне, адпаведныя ўрачыстасьці прысьвячаныя гэтаму вялікаму юбілею. Гэтыя ўрачыстасьці, спадзяёмся, будуць арганізаваць і ладзіць ня толькі царкоўнікі — духавенства і міране — але і сьвецкія людзі — культурна-асьветныя і грамадзка-палітычныя групы. Бо гэты юбілей, як і агулам хрысьціянства, што прынесла народам культуру і іх уцывілізавала — мае вялікае значэньне ня толькі рэлігійна-царкоўнае, але так-жа грамадзка-народнае і нават міжнароднае.

Да прыняцьця хрысьціянства продкі нашыя вызнавалі паган-

скую веру — за багоў уважалі яны сілы прыроды. Найважнейшым богам быў бог грому і маланкаў які зваўся Пяруном. Сонца так-жа ўважалі за бога і называлі яго Дажбогам — г. зн. бог, што дае. Апрача таго было шмат меншых бажкоў.

Хрысьціянства прынялі нашыя продкі не раптоўна, а паступова. Хрысьціянства пранікала ў славянскія плямёны яшчэ і прад 988 годам. Пры тым цікава, што славянскія плямёны, будучы йшчэ паганамі, верылі ў несмяротнасьць душы.

Прасьветная і агулам культурная роля хрысьціянства на славянскім усходзе ў гісторыі Эўропы — бясспрэчная. Культурнага значэньня хрысьціянства не змаглі запырчыць нават бальшавікі, якія прызналі сваей „навукай“, што ў гісторыі культурнага разьвіцьця славянскіх плямёнаў 988 год пачынае новую цывілізацыйную эру, пачатую прыняцьцем хрысьціянства гэтымі плямёнамі.

М. Астанчык.

Хрыстос ускрос!

Шэпча вецер з над палянаў,
вестку добрую прынёс,
усхваляе сялянаў —

„Хрыстос ускрос,

Хрыстос ускрос!“

Ратая спаткаў на полі,
як цягнуўся той з палос —
„Кідай думку кепскай долі!

Хрыстос ускрос,

Хрыстос ускрос!“

І пайшоў па усей старонцы
гэтай песьні адгалос,
запяляі аж ваконцы —

„Хрыстос ускрос,

Хрыстос ускрос!“

Цябе віную, Краю мілы:
каб палепшыўся твой лёс,
каб набраў ты новай сілы —
бо й табе

„Хрыстос ускрос!“

ЯНКА НАРЦЫЗ

Грамадзяне! Памятайце аб бел. моладзі і прысылайце ахвяры на дапамаговы фонд беларускай вучнёўскай немаможнай а здольнай моладзі на адрас: Red. „Šlachy Moladzi“ — Wilno, Zavalnaja 1.

Жалейка

СУДЗЬБА

II.

Ясныя вочы маладога хлапца, спавітыя туманом дзіўных думак, глядзелі бязупынна праз вокны вагону, на мігаючыя бела-сьнежныя палі. Дзесь на ўсходзе разгаралася сонца і белыя прасторы строіла золатам. На хвоях іскрыўся брылянтавы сьнег, гарэлі полымем шыбы хатаў. Залатыя сонечныя касулькі ўпутваліся ў шэры дым з комінаў, што цудоўнаю хмараю плыў ціха ўвыш, быццам раньня малітва саламяных стрэх.

— Што за краса зімовай мёртвай зямлі — думаў Казюк Верас — і захопленым зрокам абыймаў белыя, сьнегам накрытыя хаты, каторыя выглядалі, быццам зьявы з чароўнай байкі. А, вось ужо і знаёмыя ваколіды, вёска найбагацейшая: Басакі. Хаты вялікія, прыгожыя, крытыя дранкай (гонтамі), глядзелі на дарогу вялікімі вачыма сініх вакон. А там, прытуліўшыся да лесу, вёсачка ўбогая... Як начныя зоркі, блішчэлі замарожаныя ваконцы з пад нізкіх саламяных стрэх. Што за слаўная моладзь там жыве!

Дзяўчаты прыгожыя, удалыя, працавітыя. Ня мае на іх уплыву нездаровая культура места. Быццам кветкі родных ніў, чаруюць яны вока й сэрца румяным ад сонца тварам, абмытым веснавым дажджом. Хлапцы бойкія, шчырыя, за праў-

ду гатовы жыцьцё аддаць. Казюк знае ўсіх: моладзь культурная, сьведомая нацыянальна, шчырыя беларусы, прыклад добры ўсей ваколіды. Цесна ім тут на гэтым малым куску зямлі. Старыя бацькі дрыжачымі рукамі з сьлязьмі дзеляць між сыноў свой кусок зямлі на малыя кусочки... і межы растуць, быццам магількі людзкіх надзеяў. Сільныя рукі моладзі ападаюць у гэтай барацьбе і сумам зацягваюцца быстрыя сакаліныя вочы. Любоў зямлі аднак ёсьць нявыказаная. Чарнеюць рукі, гнуцца плечы, а яны, з верай у лепшае заўтра, вытрывала працуюць у гарачай сьпякоце лета, аж да познага халоднага месяца. — Сумныя думкі ўпіваліся ў сэрца Казюка, але адначасна моцна ён верыў, што моладзь беларуская асягне свае вялікія ідэалы, што зьдзейсьняцца залатыя мры аб шчасці, шырэйшым загоне, аб лепшай долі Беларускага Народу... Дарагія палі, нівы вузкія сьнілі ціха пад сьнегам аб вясне...

Вось ужо і родная вёска, ціхая прыстань змучанай душы. Ніхто цяпер з каханай хаты ня выйдзе яму на спатканьне.

Так нядаўна яшчэ маці прыбегала на станцыю да цягніка, каб яго найхутчэй пабачыць. Прыціскаў вусны да ейных дарагіх, спаленых сонцам, змарожаных марозам, змучаных рук. Ейныя вочы сьмяяліся вясной, а салодкія словы калыхалі сэрца. Сяньня ён астаўся сам адзін.

Адчыніліся дзьверы цягніка, Казюк хутка выскачыў і ськіраваўся да шнура фурманак. А

ФІНЛЯНДЫЯ

Фінляндыя — пафінску называецца Суомі; суо — знача возера, а мі — зямля. Вось Фінляндыя — гэта „зямля вазёр.“ Прыгожая гэта краіна далёкай поўначы, дзе побач з вазёрамі характэрныя разлогі, адкуль паходзіць слаўны фінляндзкі граніт. Фінляндыя распаложаная на 388.576 кв. кілём. — менш-больш раўняецца з Польшчай. Большая частка Фінляндыі, бо 57 прац. усяе плошчы, пакрыта лесам.

Граніт, вазёры, лясы — гэта элементы характару гэнае краіны, якія твораць яе суровую геройскую красу.

Фінляндцы — жыхары Фінляндыі — паходзяць з уральска-алтайскіх вандроўных плямёнаў, пасваячаных з мардвінамі, чарамісамі і інш., прабываючымі і да сённяшняга дня ў Расеі. Фінляндцы высокага росту і крэпкае будовы цела, русыя, з сінімі або сіне-зялёнымі вачыма. Гэткія вочы паэты называюць — добрымі вачыма.

Гісторыя звязала фінляндцаў з скандынаўскімі народамі. Ад 12 да 18 стагоддзя былі яны пад Швэцыяй, а пасля расейска-швэдзкіх войнаў у 18 стагоддзі падпарадкаваны былі

Расейскай імперыі, дзе мелі аўтаномію, якую пратрымалі да апошніх часоў — да вялікае расейскае рэвалюцыі.

Пад Швэцыяй фінляндцы былі загубіўшы сваю мову і народную культуру. Народнае адраджэнне пачалося ў іх на пачатку 19 ст. Падставай нацыянальнага адраджэння фінляндцаў была іхняя народная паэзія, асабліва стары эпас „Калевала.“ На гэтых асновах паўстала магутная культура адраджанага фінляндскага сялянскага народу.

Падчас расейскае рэвалюцыі Фінляндыя абвесьціла сваю незалежнасць. У 1920 г. Фінляндыя адраклася Карэліі за замену вузкай паласы, якая злучае краіну з Паўночным Акіянам.

Daviedvajemsia, što ū niadzielu
8-ha maja 1938 h. adbudziecca
ŭ Vilni, u zali b. Kanservatoryi
Konskaja vulica № 3
KANCERT
słaŭnaha śpievaka
M. ZABEJDY - SUMICKANA.

U časie hetaha koncertu słaŭny
naš mastak prapjaie miž in-
šym novyja narodnyja biełaru-
skija pieśni, zharmanizavanyja
Prof. B. RUTKOŬSKIM.

Pačatak a h. 20 m. 30. Biletu ad 0 50 da 5 zł.

Цяпер Фінляндыя зусім незалежнае гаспадарства.

Гаспадарская структура Фінляндыі — земляробская: 80 прац. насельніцтва жыве там з земляробства (разам з лесаводствам). Зямлі здатнай для земляробства там мала — толькі дзесятая частка цэлае плошчы, а рэшта — вада, лясы, скалы і няўжыткі. Зіма там трывае 6 месяцаў. Фінляндзкі клімат дае разьвівацца расьліне вельмі скора: ячмень і авёс вырастаюць, даспяваюць за 13 тыдняў.

Промысел фінляндзкі пачаў разьвівацца ў канцы 19 ст. Галоўныя яго галіны — дзераўляны і паперавы. Цяпер даволі шырока разьвіта ўжо ў Фінляндыі коопэрацыя, якая нарадзілася там у найцяжэйшыя для фінляндцаў часы, калі Расея наймацней станавілася на ўзбярэжжы Ціхага акіяну.

Фінляндцаў налічаюць няпоўных 4 мільёны. Прайшлі яны жорсткую школу жыцця і стварылі сваё асобнае, культурнае і радаснае жыццё.

Скарбніца агульна людзкае культуры выказвае і ня мала йшчэ выкажа пазыцыяў прыбытку з краіны „Суомі,“ бо фінляндцы — гэта народ з гарачым сэрцам, які ўмее захоплівацца вялікімі грамадзкімі ідэямі і ўмее іх праводзіць у жыццё. Г. К. Ч.

можа хтось ад дзядзькі прыехаў? Не пасьпеў аднак разгледзецца, як пачуў голас:

— Казюк, Казюк, Казюк!

Казюк стаў і адварнуўся. Прад ім стаяла маладая незнаёмая, высокая дзяўчына. З пад разьвешаных ветрам залатых валасоў глядзелі зьдзіўленыя і спалоханыя цёмна сінія вочы.

— Выбачайце... памылка, гэтым цягніком меўся прыехаць у госьці мой сваяк з Вільні і я вас узяла за яго.

Казюк зняў шапку і глянуў дзяўчыне глыбака ў вочы.

— А я вам вельмі дзякую за гэта прывітаньне, бо якраз няма каму мяне спатыкаць... Што да асобы, дык вы памыліліся, але што да імя дык не. Пазвольце, і выбачайце, што вам прадстаўлюся: называюся Казюк Верас...

У гэту хвіліну пацягнуў хтось Казюка за пальто. Быў гэта дзядзькаў Міхась, які прыехаў адвясці яго да хаты.

— А можа нам адна дарога — зьварнуўся Казюк да дзяўчыны, каторая зьмяшаным і зацікаўленым зрокам глядзела на яго.

— Не, мне недалёка, вось мая хата — паказала рукой на недалёкі на ўзгорку пад лесам прыгожы дом.

— Бывайце! — Усьміхнулася да яго і хутка пайшла, кіруючыся на дарогу высаджаную бярозамі.

— Да пабачанья! — адказаў ёй Казюк і ўскочыўшы на санкі хутка аддаляўся ў ціхую ня-

зьмераную бэль.

Зажмурыў вочы. Прад ім аднак стаяла прыгожая постаць дзяўчыны. Здавалася яму, што ўжо калісь бачыў ейныя, быццам мора глыбокія, поўныя зацікаўленьня і жыцьця вочы і гэтыя залатыя валасы. На ўспамін прыйшоў яму верасьневы вечар, пачуў над сабой жаласны крык жораваў.. Гэта яна, тая дзяўчына, што капаючы бульбу на разьвітаньне сказала яму: „Усяго добрага!“ Тады, як ехаў на станцыю, у школу. Шчасьлівыя былі гэтыя словы, так, сапраўды ўсё пайшло добра, і каб маці жыла быў-бы шчасьлівы.

Якой судзьбой сяненья гэта дзяўчына так нязвычайна яго прывітала, думаў сабе...

— Міхась, мо' знаеш гэту паненку, з каторай я гаварыў?

Міхась зарагатаў сьмехам, што аж коні спалохаліся і хутчэй пабеглі.

— Вось табе маеш, фліртаваў з дзяўчынай і ня знае яе. Я думаў, што вы ўжо даўно знаецеся. Гэта-ж Ганка Лістоўская з Залесься. Усе хлопцы за ёй роем ходзяць, бо прыгожая, але яна мусіць нейкага князя чакае, бо з нашых хлопцоў нікога ня хоча.

Ганка.. нікога ня хоча.. задумаўся Казюк, а ў вушох, зьмешаных з голасам званочкаў, званілі яму салодкія словы: Казюк, Казюк, Казюк... Сэрца-ж неяк тужліва і неспакойна жалілася на ўспамін разьвітаньня: Бывайце, бывайце, бывайце!..

(д. б.),

* * *
Прысьвячаю С.

А ўсё-ж спаткаемся з Табой,
з Табой, нязнаная дзяўчына,
і станем цвёрдаю стапоў
жыцця на новых каляінах...

Адгонім сум і гора прэч,
запалім сьветач новай веры
і пойдзем шчасцю насустрач
праз вір жыцця таёмны, шэры...

І новы гарт душы скуём,
ажывім думкі замозелы
і гімн змаганьню запяём...

Тадэ забудзем лёс благі —
нам шчасце буйна зарунее.
І ажывём мы бяз тугі
адной сагрэтыя ідэяй...

Дык-жа спаткаю я цябе,
Цябе, нязнаная дзяўчына.
З Табой у шчасці і ў бядзе
пайду адню каляінай...

АЛЕСЬ МІЛЮЦЬ

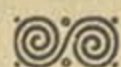

Ідзе, вясна,
ідзе...
палямі,
лясамі,
дарогамі!..

* * *
Ažvajuć les i pole:
zašumieli, začvili...
a ū sadočku na pryvolle
z vullaŭ pčotki zahuli.
I pajuć:

— pryhrejše sonca —
raspuščacca vierby stanuć;
zabialejuć višni, brušy;
a na łuzie kvietki hlenuć;
i praz lotku, praz vakonca
ty, hllivaj čaradoju,
za viasnoju maładoju
z piešniami da pracy rušym...
Budź razumny i achviarny:
daj nam dohledu, spakoju --
chutka žlubimsia z taboju,
pracavać ciabie navučym,
žnimieš z sotaŭ miod pachučy —
i papraviš los svoj marny...

Janka Bryl.

M. Vańkovič ab našym Kraju

Viedamy polski piśmieńnik Melchijor Vańkovič 6.IV sioleta ū Sajuzie Polskich piśmieńnikaŭ u Vilni pračytaŭ cikavy reportaždakład, źmiestam jakoha byli ūražańni z padarožy pa našym Kraju — pierad usim pa Vilenščynie i Navahradčynie, — katoruju piśmieńnik adbyŭ aŭtamabilem. Dziela asiahnieńnia vobraznaści i konkretnaści reportažu, a tak-ža cikavaści i ūražańnia ū sluchača, dakład byŭ „padmacavany“ pavialičanyimi naśvietlenymi, vykananyimi duža artystyčna samym aŭtoram, fatahrafijami — žnimkami. Faktyčna reportaž byŭ nia čym inšym, jak tłumačeńniem taho, što pakazana na žnimkach.

Iz ahulnaha liku sotni žnimkaŭ, na mnohich piśmieńnik prastaviŭ charastvo pryrody našaha Kraju, hetaj zamknutaj ad uschodu muram polska-balšavickaj hranicy, a ad poŭnačy takim-ža muram hranicy polska-litoŭskaj častki terytoryi kališ mahutnaha i slaŭnaha Vialikaha Kniastva Litoŭska-Bielaruskaha, jakaja siańnia z usiakaha hledzišča apynułasja ū tupiku; na inšych z hetych žnimkaŭ pakazaŭ kulturu i byt miascovaha nasielnictva — „ludu bialoruskiego“. — Piśmieńnik padyjšoŭ da žjavaŭ žyćcia pieravažna z hledzišča zainteresavańniaŭ ludaznaŭcy. Cely čarod pakazanych žnimkaŭ sapraŭdy z hetaha hledzišča velmi cikavyja i vartasnyja. Ahułam-ža padadzieńnja i ahavoranyja ū reportaży fak.

Dr. Jadviha i Stanisłaŭ Hrynkievičy

Umovy i zahady nieabchodnyja dla zdarouja

Zuby i higieny rotavaje paražni

Zubam zaviom my tolki adnu jahonuju častku — karonku. Aprača karonki zub maje jšče korań, jaki siadzić pad dziasnaj u škivicy. Materyja, z jakoj pabudavany zub, nadta čviordaja, macniejšaja na t za kość. Na karoncy zub pakryty zuŭnoj polivaj (emalija). Henaja poliva, choć i nadta mocnaja, moža psavacca, što prajaŭlajecca ū treskańni jaje. Poliva treskajecca ad chutkaj źmieny haračaje j chałodnaje stravy, treskajecca, kali niechta kaŭpajecca ū zubach hoŭkaju, šyłam ci inšym čviordym hastryjom.

Najčасьciej adnak poliva treskajecca ad prysutnaści ū rotavaj paražni kišlaŭ. Skul tyja kišli ū rocie? Majem ich šmat u stravach, prypomnim tolki ab kislych hurkoch, kapuście, jabłykach i h. d. Henaja kišla nam ničym nie pahražaje. Jana tolki prachodzić praz rotavaju paražniu, a inšaja ježa, jakuju adnačasna jamo (chleb, bulba, miasa) bycam ačyščaaje mechanična zuby. Niebiašpiečna ja inšaja kišla, jakaja taksama prychođić z ježaju, a he-

ta voś jak: pamiž zubami astajuca kroški chleba ci drobnyja čaścinki bulby, miasa ci niejkaje inšaje stravy. Kali nie prapaŭskać jak sled rotu pa jazdie, dyk strava taja pačynaje „kisnuć“. Kiśnie mo' nia tak jak maŭako, ci hurki, bo inšyja bakteryi spryčniajuca tutaka da kislačieńnia. Akančalna pamiž zubami amal nie zašiody kišla budzie raščyniac polivu i taja treskajecca. Bakteryjam taho tolki i treba. Uŭlaziac jany ū tyja ščylinki i chutka tam moža być duplo. Pakul duplo nie dachodzić da zubnoje miazdry, što lažyc u zubie hlybiej, my ničoha ab chvarobie zuba nia viedajem. Heta ūžo daloki etap chvaroby zuba, kali jon pačynaje baleć. Heta najpažniejšaja para, kali možna jšče adratavac zub, a časta adraturjem jaho ūžo kalekaha. Pierad tym jak zaplambavać, zubny lekar vykinie zubnuju miazdru, zubam možna jšče karystacca. Jon adnak užo bolš nia žyvie, nia maje nervu. Inšaja sprava, kali chutka pačać lekavać chvory zub, pakul jon jašče nie balić. Tady i lekavańnie prostaje, biaz nijakaje boli i chutkaje.

Časta možna pačuć, što toj maje blahija zuby, chto jeś šmat cukierkaŭ ci ahułam salodkaściaŭ. Jano slušna adčaści dy nia zusim. Ad cukierkaŭ zuby roŭna psujuca jak i ad chleba. Tolki chleba zašiody mienš astajecca pamiž zubami i jon

Uvaha!**Novyja bielaruskija knižki**

Užo vyjšli z druku i pradajucca novyja knižki viedamaha bielaruskaha dziejača i publicysty Ks. Ad. Stankieviča:

1. BOŽAJE SŁOVA NA NIADZIELI I ŠVIATY (384 bačyn)
Cana 3 zł.
2. LEKCYI I EVANELII NA NIADZIELI I ŠVIATY (204 bač.)
Cana 1.50 zł.
3. MICHAŁ ZABEJDA - SUMICKI I BIEŁARUSKAJA NARODNAJA PIEŠNIA (cana 50 hr.).

Na pierasyłku poštaj 1-šaj knižki treba dadać jašče 50 hrašoŭ, a na pierasyłku 2-oj i 3-aj pa 25 hrašoŭ.

Hałoŭny skład: Bielaruskaja Kniharnia „Pahonia“ — Wilno, Zavalnaja vul. 1.

ty séviardžajuć, što miascovaje bielaruskaje nasielnicтва znachodzicca ŭ žudasnym sanitarnym stanie, u ciemry i zababonnaści, što siarod hetaha nasielnicтва, u pravasłaŭnaj častcy misija polska-ha katalictva i ruskaha pravasłaŭja — nie daje pažadanych rezultataŭ, — nasielnicтва, šukajućy praŭdy relihijnaj, časta idzie ŭ sekty.

M. Vańkovič pavodle socyjalnaj prynaležnaści abšarnik. Z sentymentam i ciaplinioj havaryŭ ab panoch z dvaroŭ i falvarkaŭ. Jaho zdajecca ahartaje žal, što na jahonnych vačoch hinie abšarnicki panski šviet. U vyrašeñni prablemy socyjalnaj, mima sévierdžańnia, što bielaruskaje sialanstvažadaje „upelnorolnienia“, Vańkovič, zdajecca, žadaŭ-by, kab miž polskim abšarnikom i bielaruskim sielaninam pa-

navala „idylla“, kab pan-abšarnik byŭ zaŭsiody panam, a sielanin viečnym jaho sluhaj. — U palityčnych adnosinach Vańkovič prastaviŭsia starońnikam zamacavańnia i pašyreńnia taho stanu, jaki isnuje... Jaho pierakonyvaje pahlad, vykazany karalom Batorym adnosna bielaruskaj ziamli: toj maje da jaje pravy, chto joju zaŭladaje.

Reportaž pračytany cikava, żyva, časami anekdotyčna. Da zahanaŭ jaho treba zaličyc toje, što aŭtar havoračy ab bielaruskim ludzie (nie narodzie!), amal zusim nia ŭspomniŭ ab šviedamym hramadzkim i nacyjanalna-kulturnym žyćci hetaha ludu. A razjaždžajućy siarod bielarusau, Vańkovič nia moh nie zaŭvažyc hetaha šviedama bielaruskaha žyc-

Uvaha!

cia. Urešcie šmat ab im mahli-b pišmieńniku raskazać pany starasty i ich referenty, choć-by tyja, z jakimi jon spatykaŭsia!.. Praŭda, pišmieńnik ŭspomniŭ i prastaviŭ na žnimkach niekatoryja prajavy šviedamaj „bielaruščyny: z reportažu sluchačy daviedalisia i pabačyli, jak u hluchim kutku Dzišnienščyny bielaruskim sielanin navučaje (nielehalnym sposabam!) svajho syna bielaruskaha nacyjanalnaha katechizmu; — jak naš paet Michaś Mašara, budućy ŭ lichich mataryjalnych varunkach žyćcia, liryczna apiavaje Bielaruś i jaje imknieñni, jak inšy bielaruskim sialanskim syn Kryviac (z Vialejščyny) ŭ nočy, kab nia bačyła palicyja, pastaviŭ pamiatnik u čeść Maršala Piłsudskaha, z bielaruskim napisam i iz slovami Piłsudskaha: „Za našu i vašu volnaść“. — Voś i ŭsio. Hetaha mała!

Adznačyc treba pryjemny na viečaru dadatak: padčas pieraryvu sluchačy pačuli z hramafonnych plitak niekatoryja bielaruskija piešni ŭ vykanañni našaha slaŭnaha špievaka M. Zabejdy-Sumickaha. J—ič.

Na dapamahovy fond bielaruskaj moładzi pry „Sl. Mł.“

achviaravali:

Ks. V. Šutovič — 2.50 zł., Ks. J. Siemaškovič — 2 zł., J. Jarmałkovič — 50 hr., B. Brojko — 2 zł., Al. Vajba — 1 zł.,

Usim achviaradaŭcam ščyra dziakujem.
Red. Kal. „Slachu Moładzi“

nia tak chutka raskladajecca, h. zn. z jaho nia tak chutka robicca kišla. Toj chto rupicca ab čyściu zuboŭ, moža jeści cukierki ci što inšaje i miecimie zdarovyja zuby.

Što-ž treba rabić, kab mieć zdarovyja zuby?

Kab trymać u čyściu zuby, treba kab byŭ čystaja rotavaja paražnia. Najlahčej heta dasiahnuć *pałoščačy* rot jaknajčastiej, a prynamsia pašla kožnaje jady. Samoha tolki paľaskańnia adnak mała. Ruplivy ab svajo zdarouje čalaviek pavinien *čyścić* zuby. Da čyščeńnia treba vady, adumyslovuju ščotku i taje ci inšaje masy. Najbolš raspaŭsiudžanym i najtaniejšaju budzie „parašok da zuboŭ“. Parašok heny robicca z dobra paciortaje krejdy, da jakoje dziela pryjemnaha pachu dajuć najčastiej mentolu, miaty. Možna samomu zabić parašok z krejdy, nia treba tolki zabyvacca, kab jaje jak śled raścierci, pierasiejać na drobnieńkim rešacie. Robiać parašok z dreŭnaha vuhla. Možna i im karystacca, pomniačy ab zaściorozie, kab vuhla byŭ dobra raścierty.

Chitrašć zdajecca nie vialikaja vyčyścić zuby, majućy ščotku i parašok, a nia kožny zabić heta dobra. Kiepska čyściacy možna papsavać zubnuju polivu. Pierad čyščeńniem treba dotra vypaľaskać rot. Potym mokraju ščotkaju nabrać parašku, ścisnuć zuby i šaravać ich ščotkaju žvierchu ŭniz. Vy-

čyściušet hetak piaredniuju staranu zuboŭ, treba toje samaje zabić z zadniaju staranoju. Tutaka ščotku trymacimiam nia stočna da plaščani zuboŭ, a krychu adkosna, žvierchu ŭniz. Adnačasna lohka vycirajem dziasnu i plaščyniu jazyka. Vyniaŭšy ščotku z rotu, treba jaje dobra paru razoŭ prapaľaskać vadoju.

Kali kuski stravy nadta mocna trymajucca pamiž zubami, dyk treba ich vykalupać. Nikoli nie karystacca dziela hetaje mety pradmietam z metalu, a tolki dzieravianymi paľackami, dobra abstruhany.

Čyścić zuby treba zaŭsiody na nać i ranicaju. Asabliva heta važna na nać, inakš strava, jakaja astaniecca pamiž zubami, miecimie dobryja umovy dla kislacieńnia, a nať i hnićcia.

Ludzi majuć nie adkolkavaje zdarouje. Pry roŭnych umovach adnyja chutčej zachvarejuć čymsia druhija. Toje samaje z zubami. Pry dobrej ruplivaści zuby ŭsio-ž taki mohuć zachvareć. Dyk voś tutaka nia treba prapuścić dobreje pary dziela lekavańnia ŭ dentysta. Jak užo skazana, nikoli nie škadać, vacimie toj, chto chutka žvierniecca da dochtara kab zaplambavać zub. Tolki tady nia treba budzie vyryvać zuboŭ, bo lišnie papsavanaha nihto nia moža vylekavać.

Z biełaruskaha žyćcia Chto pazačyniaŭ „hurtki“?

Relihijny koncert choru R. Šyrmy. 7 h. m-ca ŭ Vilni ŭ zali b. kanservatoryi adbyŭsia pad pratektaratam Archijepiskapa Fiodosa relihijny koncert viedamaha z biełaruskich vystupleńniaŭ choru hram. R. Šyrmy. Treba skazać, što koncert relihijnych pravastaŭnaŭschodnich pieśniaŭ u Vilni i ahulaŭ u našym kraju heta navina. Nia hledziačy na heta koncert-udaŭsia. Publicy asabliva padabalisia niekatoryja pieśni, viedamaha ukr. kampazytara Košyca, u katorych uviedzieny narodnyja motyvy. Usie pieśni byli śpiavanyja paslaviansku — Na druhi raz pažadana, kab byli relihijnyja pieśni i biełaruskija.

Sud nad redaktaram „šlachu Moładzi“. 8.IV siol. u Vilensk. Haradzkiim Sudzie była razhladana sprava redaktara „šlachu Moładzi“ hram. J. Najdziuka, abvinavačana ha ŭ suviasi z kanfiskataj № 12 „šlachu Moładzi“ ŭ 1937 h. Sud prysudziŭ red. J. N. karu ŭ sumie 30 zł. Zasudžany padaje apelacyju.

Zasudžyli b. redaktara „Bieł. Krynicy“. 19.IV sioleta Vilenski Akružny Sud razhladaŭ spravu kanfiskaty apošniaha numaru „Bieł. Krynicy“, z min. hodu, za artykul „Siła Idealu“. U vyniku redaktara Ad. Dasiukieviča Sud zasudziŭ na 6 miesiacaŭ i karu strymaŭ na dva hady, a vydaŭca Alf. Šutoviča apraŭdaŭ. Baraniŭ adv. B. Alachnovič, jaki tak-ža ad imia red. A. D. padaje ad prysudu apelacyju.

Apraŭdańnie. U 1936 h. padčas biełaruskaj školnaj akcyi była vydana adnadnioŭka „Za rodnuju školu“, jakuju administracyjnija ŭłady skanfiskavali. Vil. Ak. Sud, jaki niadaŭna hetu spravu razhladaŭ, redaktara i vydaŭca henaj adnadnioŭki J. Šutoviča apraŭdaŭ.

Spynili dziejnaść „žviazu“. 16.IV.38 administracyjnija ŭłady spynili dziejnaść „Biełaruskaha Hapadarskaha Žviazu“ ŭ Vilni — apošniaj biełaruskaj kulturna-aśvietnaj arhanizacyi.

„Zołak“. Hram. A. Aniško ŭ m-cy sakaviku sioleta chacieŭ uznavić vydaviectva časapisu „Zołak“ i ŭ hetaj sprave padaŭ adpaviednuju zajavu ŭ Vilenskaje Starastva. Na zajavu hetu pryjšoŭ adkaz, jaki zabaraniaje dalej vydavać hram. A. Anišku čas. „Zołak“, bo ŭ mižčasie byccam chtoś inšy padaŭ zajavu, što budzie vydavać časapis pad hetkim-ža nazovam. „Zołak“, jak viedajem, vyjaŭlaŭ ideolohiju biełaruskich

„Hurtki“ — miascovyja addzieły roznych biełaruskich palityčnych, hramadzkih i kulturnych arhanizacyjaŭ, i ich historyja ŭ miežach Polskaje Respubliki čakajuć jašče na systematyčnaje apracavańnie. Budzie heta ŭ biełaruskim ruchu chiba celaja epocha. Da času adnak, pakul heta staniecca, cikava i karysna natavać na piśmie ŭsio, što da historyi hurtkoŭ adnosicca. Adzin taki fakt padaŭ anahdaj polski abšarnik hraf Baleslaŭ Skirmunt z šemietaiščyny, šviancianskaha pav. U artykule „Moje wspomnienia o Wielkim Marszałku“ hraf. B. Skirmunt miž inšym uspaminaje ab aŭdyjencyi ŭ Maršala Piłsudskaha hrupy abšarnikaŭ šviancianskaha pavietu. Było heta ŭ Vilni, u pamieškañni hr. Tyškieviča pry Tróckaj vul. 14, u try dni pašla zaniacia miesta palakami viasnoj 1919 h. Ab hetaj aŭdyjencyi i ab tym, što pa joj nastupiła, B. Skirmunt piša miž inš. dasłoŭna hetak:*)

„...Vielmi miłaja i sardečnaja hutarka ab usim tryvała kala paŭhadziny.

Pad kaniec aŭdyjencyi skazaŭ ja: Panie Maršałku, my jak žychary rodnaha Vam pavietu, prosimo abarony ŭ razie potreby. Maršał sardečna heta pačvierdziŭ i nny vyjšli z najlepšym uražaniam hetaj aŭdyjencyi. Minuła kolki hadoŭ, „hurtki“ strašna ražvilisia i dziejali nę zhubu kraju. Bačučy, što dziejecca i pračuvajučy zhubu, jakaja kryjecca pad płaščom hurtkoŭ, napisaŭ ja Maršałku ŭpisnoje („polecone“) piśmo, apisvujučy dziejnaść hurtkoŭ i zakončyŭ bolš-mienš hetymi slavami:

„Panie Maršałku! Na pryvatnaj našaj aŭdyjencyi, na prošbu našu ab pomač i abaronu ŭ razie potreby, abiacali Vy nam zrabić heta. Voš-ža Pan Maršał maje spsobnaść vykanać abiacanaje, prosimo ab heta jak najharačej, bo hurtki pahražajuć kraju zhubaj — prašu vykanać abiacanaje!

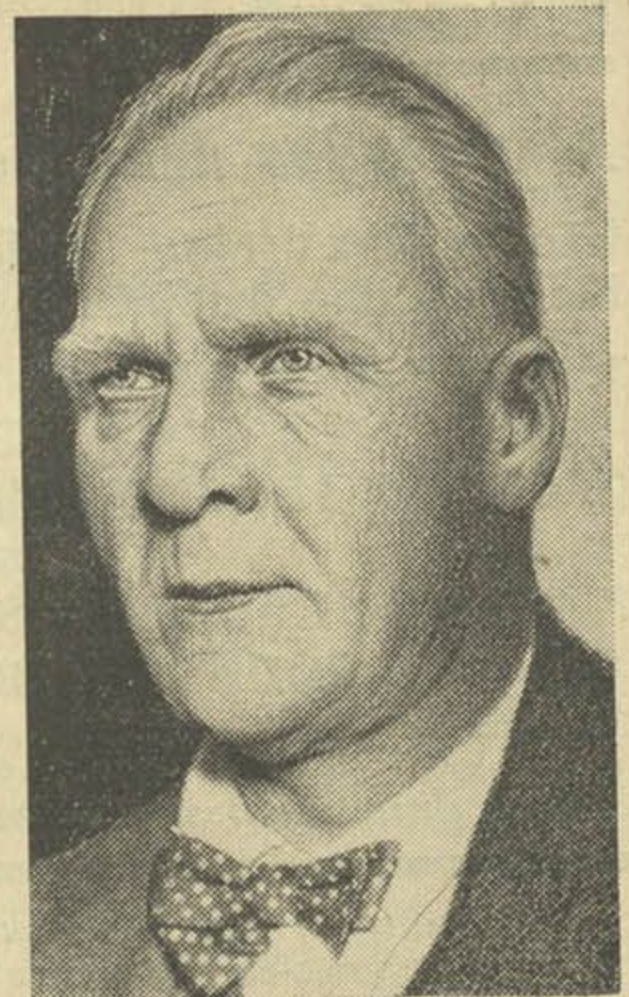
Praz niejki čas usie hurtki byli začynienyja i razahnanyja. Maršał datrymaŭ slova“.

Hetulki ab likvidacyi *hurtkoŭ* napisaŭ hraf B. Skirmunt.

A.

„Słowo“ Nr. 99, 10.IV.1938.

sacyjalistaŭ revalucyjaneraŭ, spatkaŭ-ža jaho los taki samy, jak i nastupnicaŭ „B. Krynicy“.

Ф. ШАЛЯПІН
слаўны расейскі сьпявак (бас) і вялікі артыст памёр 12-га красавіка сёлета ў Парыжы, дзе быў на эміграцыі, пасья рэвалюцыі (1917 г.).

Українцы шануюць памяць сваіх вялікіх людзей

Сёлета мінула 25-ць год ад сьмерці вялікае украінскае паэтки Лэсі Украінкі. З гэтае прычыны ў чэсьць Л.У. украінскае грамадзянства ладзіць урачыстыя вечары і акадэміі. Асабліва аднак шануюць памяць Украінцы свайго найвялікшага паэта Тараса Шэвчэнкі. У чэсьць яго ў месяцы сакавіку (у гэтым месяцы ён радзіўся і памёр), дзе толькі ёсьць Украінцы, адбываюцца кожнага году адпаведныя ўрачыстасьці. Бываюць такія ўрачыстасьці і ў Вільні, якія ладзяць украінскія студэнты, каторыя вучацца ў Віленскім Унівэрсытэце.

Сёлета Украінскі Студэнцкі Саюз у Вільні так-жа памятаваў аб сваім Вялікім Песьняру Т. Шэвчэнку і ў чэсьць яго 13.III у унівэрсытэцкай залі Сьнядэцкіх ладзіў Канцэрт, у часе якога выступалі украінскія студэнцкі хор і сьпявачка З. Бантле. Прыгожую прамову аб творчасьці Шэвчэнкі сказаў студ. Дэцык. Былі так жа дэклімацыі.

Глыбокая пашана і вялікая памяць украінскіх студэнтаў аб сваіх вялікіх людзях можа быць прыкладам для беларускае моладзі, як трэба шанавать памяць сваіх беларускіх пісьменьнікаў, паэтаў, дзеячоў і ўсіх заслужаных перад Беларускамі Народам людзей.

Чан.

ШТО ЧУВАЦЬ

— Санацыйнаму Абозу Нацыянальнага Аб'яднання (ОЗоНу) ў Польшчы ўсцяж „не вязе.“ Ніяк ён ня можа аканчальна сарганізавацца і здабыць шырокага падтрыманьня ў народных масах. Нават тое, што ўжо, здаецца, было сарганізаванае — развальваецца. Прыкладам гэтага ёсьць заява ўраду Саюзу Маладой Польшчы, на чале з ягоным кіраўніком Юрым Руткоўскім. Заява гэта апублікаваная 20 г. м., гавора, што Саюз Мал. Польшчы, створаны першым паводаром ОЗоНу палк. Коцам, выступае з гэтага-ж ОЗоНу (Абозу Нацыянальнага Аб'яднання). Адначасна паявілася і заява цяперашняга старшыні ОЗН ген. Скварчынскага аб тым, што Руткоўскага і ягоных таварышаў выкінулі з Саюзу Маладой Польшчы за тое, што праца іхняя была нязгодная з агульным кірункам ОЗН. Руткоўскі і іншыя, як ведама, былі раней эндэкамі, у ОЗоНе-ж быццам цяпер бяруць верх г. зв. „Направачы“ — левыя пілсудчыкі. — 12 г. м. Варшаўскі Акр. Суд засудзіў на 3 гады вастрогу др. Цывінскага за зьнявагу памяці Марш. Я. Пілсудзкага ў „Дзеньніку Віленскім.“

— Назначанае Гітлерам галасаваньне ў б. Аўстрыі, як і трэба было спадзявацца, пацьвердзіла вялізарнай большасьцю галасоў далучэньне Аўстрыі да Нямеччыны. Ня глядзячы на такі вынік галасаваньня, далучэньне Аўстрыі да Нямеччыны прычынілася да астуджэньня італьянска-нямецкіх адносін. Справа ў тым, што Муссоліні пабайваецца магутнасьці Нямеччыны, якая цяпер сталася ягоным суседам. І гэта, а таксама цяжкае ўнутранае палажэньне Італіі давяло ў доволі кароткім часе 16 г. м. да падпісаньня між Італіяй і Англіяй дагавору, у якім узгоднены англійскія і італьянскія пагляды на справу Абісыніі, Палестыны, Міжземнага Мора, Суэзскага Каналу, Гішпаніі і іншых справаў, у якіх мяшаюцца інтарэсы гандлёвыя і ваенныя гэтых гаспадарстваў. Пасьля падпісаньня дагавору Італія мае перад усім перастаць мяшацца ў справу Палестыны, а Англія прызнае Абісынію за італьянскую калёнію.

— 8.IV сёл. Францыя перажыла новую зьмену ўраду. Са-

цыялістычны ўрад Блюма, пасля няўдачы ў Сэнаце, прымушаны быў падацца ў адстаўку. Новы ўрад стварыў радыкал Далядіе — дасюлешні міністр вайны. Урад Далядіе перад усім зьліквідаваў забастоўкі ў фабрыках, якія прычыняліся да аслабленьня гаспадарства. Далей-жа кладзе ён вялікі націск на ўваружэньне, упарадкаваньне пякучых эканамічных пытанняў і ўжо распачаў перагаворы з Італіяй дзеля наладжаньня добрых адносін, каторыя апошнім часам даволі папсаваліся. З француска-італьянскіх гутарак перад усім задаволена Англія, няпрыхільна-ж на іх глядзіць Нямеччына.

— У Румыніі кароль пры помачы патрыярха Мірона паступова ўводзіць у жыцьцё сваю дыктатуру. Вядзе ён змаганьне ня толькі з дэмакратычнымі партыямі, але і з правіцова-фашыстаўскімі, якія быццам прыгатаўлялі ў Румыніі пераварот.

— У СССР на днях быццам выкрыта новая нелегальная арганізацыя, на чале якое стаялі 7 генэралаў. Арганізацыя гэта 1 мая мелася быццам забіць Сталіна і Варашылава і пасьля зьмяніць савецкі лад. Цікава адначасна адзначыць, што Рада Народных Камісараў СССР паставіла быццам забараніць праводзіць далейшую чыстку ў „калгасах“, бо давяла яна да нябывала варожых антыкамуністычных настрояў сярод сялянства. Цяпер з „калгасу“ можа выкінуць пастанова агульнага сходу пры прысутнасьці 2/3 агулу сяброў „калгасу.“ Надовячы ў адным з беларускіх савецкіх гарнізонаў выбух бунт чырвонай арміі, на ўспукаеньне якога было паклікана войска з цэнтру СССР.

— Паўстанцы ў Гішпаніі з кожным днём забіраюць што раз большыя абшары, не зважаючы на вялікія натугі ўрадаўцаў стрымаць гэтыя наступы. Цяпер найбольшы змаганьні адбываюцца ў Каталёніі, бо каля Мадрыту ўрадаўцы ўсё-ж не паддаюцца.

— Кітайцы што-раз часьцей перамагаюць Японцаў, адбіраючы ў іх свае землі. Такім чынам палажэньне Японіі пагоршваецца. Ужо ў Кітаі згінула быццам 280.000 японцаў. Пры тым паўстаюць часта непаразуменьні на японска-савецкай граніцы. Згэ-

У Абісыніі далей кіпіць

Два гады ўжо мінаюць, як Італьянцы сілай „занялі“ Абісынію і дамагаюцца ад усяго сьвету, каб прызнаў за імі на гэты край „права ўласнасьці.“ Некаторыя краіны, на чале з Нямеччынай, даўно ўжо гэта зрабілі, іншыя — прыбіраюцца. А тым часам — самі абісынцы, любячыя сваю свабоду, далей гэту свабоду пагеройску бароняць. Гэтай справай спэцыяльна зацікавіліся англіцкія паслы ў сваім парляманце, якія расказалі анагдай сапраўды цікавыя рэчы. З гэтых гутарак і з галасоў англіцкай прэсы („Manchester Guardian“) між інш. выясьнілася, што Італьянцы ў Абісыніі зусім не зьяўляюцца такімі бясспечнымі панамі, як гэта яны стараюцца ўсім угаварыць.

Да сягоньня ёсьць яшчэ цэлыя правінцыі, нават у цэнтры краіны, дзе фактычнымі гаспадарамі палажэньня зьяўляюцца не Італьянцы, але іменна Абісынцы. Італьянцы-ж трымаюцца бесьпячней толькі ў такіх мясцох, дзе стаяць іхнія ваенныя гарнізоны. І то ня ўсюды, а самыя гарнізоны і то ў такіх мясцох, як Аксум, Адуа, Аббі-Аддо, Адігат і Макальле — таксама ад сябе адцятыя. Харчы і амуніцыя гэтым гарнізонам дастаўляюцца на аэраплянах, бо ўся правінцыя (ваколіца) знаходзіцца ў руках абісынскіх паўстанцаў. У правінцыі Амгара італьянскія гарнізоны стаяць толькі ў двух мясцох — уся рэшта правінцыі ў руках Абісынцаў. Падобна стаіць справа ў правінцыі Ульлега, а з правінцыі Годжам італьянцы былі змушаны зусім выйсьці.

Ня пэўна сядзяць італьянцы нават у цэнтральнай Абісыніі — сталіца Аддіс-Абэба, Анкобэр, чыгунка ў Джібутті — дзе так жа часта нападаюць аддзелы партызанцыі. Абісынцы пануюць у паўдзённых пяцёх правінцыях: Джімма, Сідано, Борама, Багі і Віамо, дзе ёсьць толькі па аднаму гарнізону, а ў правінцыі Данакі і Асуа няма італьянцаў зусім. Ня лепш дзеецца і ў вялізарнай правінцыі Гаррар, дзе італьянцы трымаюцца толькі пры чыгунцы і ў гарадох Гаррар і Джіджіга.

Гэтак цэняць храбрыя Абісынцы сваю вольнасьць і гэтак яе бароняць.

В. В.

тых-жа непаразуменьняў можа паўстаць новая вялікая вайна. *jn.*

Balučaja sprava niedachodžańnia biełaruskich časapisaŭ da ruk ichnich padpiščykaŭ

Adnej z najbolš prykrých i tarmoziačých raźvićcio biełaruskaje presy pryčyn žjaŭlajuca narakańni padpiščykaŭ na nieakuratnaje dachodžańnie da ich biełaruskich časapisaŭ. Asabliva mnoha skarhaŭ było ŭ kancy 1937 h. i na pačatku 1938 h. Pašla krychu było spakojna, ale voš apošnimi dniami lik reklamacyjaŭ iznoŭ pavialičyŭsia. Pryčyny hetych nienormalnych žjavaŭ ciažka znajści. Administracyja naša starajeca i vysyłaе časapis kožnamu padpiščyku jak najakuratniej, aplaciŭšy naležnuju paštovuju platu. Kali-ž prychođzie ad kaho reklamacyja (panoŭnaje damahańnie), što časapis nie dachodzić, zarazža padajeca skarha ŭ Hazetny Addziel Paštovaha ŭradu ŭ Vilni, abo ŭ Dyrekcyju Poštaŭ. Takija skarhi miž inšym byli padany na nastupnyja paštovyja ŭrady: Kvasaŭka, Indura, Žydomla, Kazloŭščyna kala Słonima, Stoŭpcy, Małuju Bierastavicu, Hałynku kala Vaŭkavyska, Niahnievičy, Bytań nad ščaraj, Višnieva kala Bahdanava, Bielicu, Pačarava, Vereneva, Radaškavičy, Pružana i inš. Ciapier-ža padajom skarhu na pošty ŭ: Kosavie, Stoŭpcach Suchopali, Rajcy i Navahradku.

Dyrekcyja Poštaŭ na skarhi adkazała, što ŭ spravie zahinutych ekzemplaroŭ „šlachy Moładzi“ było praviedziena śledztva i što dalej tym asobam, jakija padavali reklamacyi, časapis dachodzić akuratna. I faktyčna, z niekatorych miascoŭ jość paviedamleńni, što byli dopyty, i što ŭžo časapis dachodzić. Dumajem, što mnoha miašała ŭ hetym lišniaja „dbajłaść“ niekatorych „patryjotaŭ“...

Što adnak rabić, kab časapisy nia hinuli?—Voš-ža pierad usim treba:

1. Staracca zabirać z pošty časapis samomu i ŭ hetaj spravie možna na pošcie zrabić zaściarohu, kab inšym asobam časapisu nie vydavała, abo dobra, kali čto maje na pošcie svaju paštovuju skrynku.

2. Staracca, kab poštu ŭ hminie raznosili nia sołtysy, a adpaviednyja paštary.

3. Vypisvajučy časapis vyrazna i dakładna padavać svoj adrys, kab nia było putanicy.

4. Akuratna aplačvać za časapis, padpisku i nie zmušać redakcyju, z pryčyny nieakuratnaje aplaty padpiski, rabić pieraryvy ŭ vysyłcy.

5. Kali-ž adrys padany dakładna, na pošcie damahajeciesia naležnaha Vam časapisu, i kali jaho niama, dyk treba padać reklamacyju, h. zn. napisać i vysłać kartku na adrys redakcyi takoha źmieštu: „Nie atrymaŭ № . . . „šlachy Moładzi“. I padać svoj dakładny adrys. Kartku takuju pošta pierasyłaje biasplatna, biez paštovych značkoŭ, ale dziela hetaha na kartcy treba napisać: „Reklamacja gazetowa“. Atrymaŭšy takuju reklamacyju, redakcyja i administracyja buduć rabić usio, kab časapis dachodziŭ akuratna.

Vypisvajučy i damahajučysia svajho časapisu nia treba śluhać nijakich „našepaŭ“. „šlachy Moładzi“, a taksama i inšyja biełaruskija časapisy, jakija vychodziać u Vilni, žjaŭlajuca časapisami lehalnymi i ničto nia maje prava zabaraniać ich vypisvać, abo zatrymlivać i nie daručać! Čym bolš budziem stojkimi ŭ abaronie hetych časapisaŭ, tym bolš buduć z nami ličycca i tym akuratniej buduć časapisy dachodzić da kožnaha padpiščyka.

Redakcyja.

Da viedama bieł. studentau

Biełaruskі Studencki Sajuz časova mieścicca: Vilnia, Zavalnaja vul. 1—2. Hadziny pryjma: ad 9 da 16.

„Шлях Моладзі“ рэдагуе Рэдакцыйная Калегія. Друкуецца ў Беларускай Друкарні ім. Фр. Скарыны ў Вільні (Завальная 1-2) коштам працы: Я. Багдановіча, Я. Найдзюка і А. Шутовіча.

Адрыс рэдакцыі і адміністрацыі: Вільня, Завальная вуліца № 1—2 (Wilno, Zawalna 1—2).

„ШЛЯХ МОЛАДЗІ“ выходзіць два разы ў месяц: 5 і 25. Падпіска на год 2 зл. і 50 гр., на паўгода 1 зл. 50 гр., на 3 мес.—75 гр. Цана аднаго экзэмпляра 15 грошаў. — Заграніцу ўдвая даражэй. — Нумар картатэкі „przekazu rozrachunkowego“ 59.

Выдавец: „БЕЛПРЭС“.

Рэдактар: Я. НАЙДЗЮК.

Жалеза ў Налібакach. У min. hoдzie ў нашым краіу kala Налібакau знайшли залежнују руду. Sioleta jeждzila туды спецыялнаја камісія, jakaja даśледзвала магчымаści експлоатacyi (dabyваńня і pieraплаўлаńня) hetaj руды на железа. Камісія сьвiердзiла, што руда ў Налібакach мае ў сабе ad 30 да 40 prac. чыстага железа. У адным-жа tolki miescy налічыла ўсіяе руды да 40,000 тонаў.

34,534,000 жычароў у Польчы налічае на 1.1.1938 h. Haloŭнае Польскае Статыстычнае Biuro.

Зiемлатрасiе́ннiе ў Турчы. 19 і 20 h. m-ца Турчыю наведала стра́ннае зiемлатрасiе́ннiе, u часiе jakoha зhinула kala 1.000 asob. Pry чым 18 viosak зу́сім зникла z зiамлi. Mnoha будынкаў развалiлiася і агулам страты матарыялыja вiельмi вiалiкiя.

Сiкаваја аперacyя. У Пары́жy trom маладым лeкарам удалося ссьыч праби́тае кухонным на́жом серца. Аперacyя ўдалася і па́сла трансфу́зiі (пiералiву) крyвi і inшых лeкаў раниены выздаравiеў.

Паштовая скрынка

А. Мілюцю: Вітаем! Прысланыя вершы ў меру магчымасьці будзем выкарыставаць, папраўляючы тое, што ня можа прайсьці праз цензуру. За грошы дзякуем.

Я. Брылю: Атрымалі, дзякуем, будзем карыстаць. Просім прысылаць і апавяданьні, а тaksama і п'есу, — будзем старацца выдаць, толькі ня можам дакладна азначыць часу, бо вяжучь нас матар'яльныя магчымасьці. Прывітаньне!

Купаšaniнy. Prozy, apaviadańняў і наvelaŭ, jakraz nam nie чаpaje і dziela тaho achvotна будзем разhладць Вашы і тоје што можна будзем друкаваць. Paet G. biezнадзiеjny, jon užo стары і jahonyja vierшы вiельмi-ж прымытyнья. Добра аднак што звiартajecie на hetyja речы уважу.

У. X. Радзім больш чытаць бел. кніжак, вершы пісаць кароткія, просьценькія, бо гэтыя што атрымалі слабыя і да друку не падходзяць.

Я. Нарцызу: Адзін верш, як бачыце, друкуем, рэшта слабыя. Больш працуйце над сабой.

А. Гацурy: Верш „Вясна ідзе“ паправіўшы надрукуем.

Бондарчыку і Малодшаму: Карэспандэнцыі выкарыстаем. Просім пісаць часьцей.

А. Пап'лаўскаму: За прывітаньні і пажаданьні сьчыраja падзяка. Z viestak скарыстаем.

Dr. J. M. Matarjalу атрымалі, ale на-жал ab hetым мы ўжо пісалі, дык dziela тaho, kab nie паўтарacca нia зmoжам надрукаваць. Прывітаньне!

М. Каз. Атрымалі, дзякуем. Падзялілі згодна з Вашай воляй.

Я. Самойле, Я. Гарустовічу, К. Тойле і А. Ясевічу: „Шл. Моладзі“ высылецца акуратна, дамагайцеся на пошце.

Су

3

было перад макра

Ка

дык у

помні

каталі

у Ням

лаго

сабой

нейша

(няме

прадс

каталі

торыя

проць

шызм

вядлів

нажал

лікох

Папа

усякаг

ністыч

На

ле для

макра

Да дэ

нага

сацыял

парты

прызн

лы: св

ства.

ны ча

ласу і

найвы

калі з

насель

родна

*) С

ад грэц

і „крат

што на